

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Małgorzata Chomiuk

Protokolant st. sekr. sąd. Iwona Bierkat

po rozpoznaniu w dniu 03 marca 2016 r. w Siedlcach sprawy

z powództwa M. R., K. R. (1), A. R. (1)

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zadośćuczynienie

I. zasądza od (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz A. R. (1) kwotę 180.000 (sto osiemdziesiąt tysięcy) zł, a w tym kwotę: 130.000 (sto trzydzieści tysięcy) zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami: od kwoty 20.000 (dwadzieścia tysięcy) zł od dnia 29.09.2012 r do dnia zapłaty, od kwoty 110.000 (sto dziesięć tysięcy) zł od dnia 17.05.2013 r do dnia zapłaty oraz kwotę 50.000 (pięćdziesiąt tysięcy) zł tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia 17.05.2013 r do dnia zapłaty,

II. zasądza od (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz M. R. kwotę 160.000 (sto sześćdziesiąt tysięcy) zł, a w tym kwotę: 130.000 (sto trzydzieści tysięcy) zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od kwoty 20.000 (dwadzieścia tysięcy) zł od dnia 29.09.2012 r do dnia zapłaty, od kwoty 110.000 (sto dziesięć tysięcy) zł od dnia 17.05.2013 r do dnia zapłaty oraz kwotę 30.000 (trzydzieści tysięcy) zł tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia 17.05.2013 r do dnia zapłaty,

III. zasądza od (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz K. R. (1) kwotę 80.000 (osiemdziesiąt tysięcy) zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami: od kwoty 40.000 (czterdzieści tysięcy) zł od dnia 29.09.2012 r do dnia zapłaty, od kwoty 40.000 (czterdzieści tysięcy) zł od dnia 17.05.2013 r do dnia zapłaty,

IV. oddała w pozostałej części powództwo A. R. (1), M. R., K. R. (1),

V. zasądza od (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz A. R. (1) kwotę 2.020,76 zł (dwa tysiące dwadzieścia zł siedemdziesiąt sześć gr), na rzecz M. R. kwotę 2.020,76 zł (dwa tysiące dwadzieścia zł siedemdziesiąt sześć gr), na rzecz K. R. (1) kwotę 723,40 zł (siedemset dwadzieścia trzy zł czterdzieści gr) tytułem zwrotu części kosztów procesu,

VI. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa od (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 26.517,33 zł (dwadzieścia sześć tysięcy pięćset siedemnaście zł trzydzieści trzy gr) tytułem części nieuiszczonych kosztów sądowych,

VII. odstępuje od obciążania A. R. (1), M. R., K. R. (1) obowiązkiem zapłaty nieuiszczonych kosztów sądowych należnych na rzecz Skarbu Państwa w części nań przypadającej.

A. R. (1) wniosła o zasądzenie od (...) S.A. z siedzibą w W. tytułem zadośćuczynienia kwoty 190.000 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 29.09.2012 r do dnia zapłaty oraz tytułem odszkodowania kwoty 100.000 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

M. R. wniosł o zasądzenie od (...) S.A. z siedzibą w W. tytułem zadośćuczynienia kwoty 190.000 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 29.09.2012 r do dnia zapłaty oraz tytułem odszkodowania kwoty 60.000 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

K. R. (1) wniosł o zasądzenie od (...) S.A. z siedzibą w W. tytułem zadośćuczynienia kwoty 130.000 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 29.09.2012 r do dnia zapłaty

Nadto każdy z powodów wniosł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu swego żądania powodowie wskazali, iż w dniu 24 czerwca 2012 w miejscowości C. miał miejsce wypadek drogowy, w wyniku którego zginęła K. R. (2) - córka powodów A. R. (1) i M. R. oraz siostra K. R. (1). Sprawca wypadku M. S. wyrokiem z dnia 26 listopada 2012 r został uznany za winnego tego, że kierując motocyklem umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, iż jadąc z nadmierną prędkością podczas wykonywania manewru wyprzedzania nie ustąpił pierwszeństwa pieszej na przejściu dla pieszych, uderzył pojazdem w przechodzącą przez przejście dla pieszych ze strony lewej na prawą K. R. (2), która doznała wielonarządowych obrażeń ciała skutkujących jej zgonem na miejscu zdarzenia. W chwili śmierci K. R. (2) miała zaledwie 9 lat. Powodów oraz ich zmarłą córkę i siostrę łączyły bardzo bliskie więzi emocjonalne. W pozwie został szczegółowo opisany okres niemowlęcy, przedszkolny dziewczynki oraz wspólnego życia rodzinnego. Rodzice bardzo dbali o córkę, jej rozwój, kształcenie, wolny czas. Młodszy brat K. R. (2) był bardzo z siostrą związany, spędzał z nią bardzo dużo czasu, a dziewczynka starała się opiekować młodszym bratem. Powodowie wskazali, iż tworzyli zgodną rodzinę, silnie związaną z małoletnimi dziećmi. Śmierć córki była dla powodów ekstremalnie trudnym doświadczeniem i wpłynęła na ich stan psychiczny i zdrowotny oraz inne aspekty życia. Powodowie byli bezpośrednimi świadkami jak ginie ich córka i siostra, widzieli jak jej ciało z oderwaną od tułowia głową leżało kilkadziesiąt metrów od przejścia dla pieszych. Powodowie wskazali, iż z powodu silnego stresu emocjonalnego zaraz po wypadku zostali przewiezieni do SP ZOZ w G.. Zostały im przepisane silne leki o działaniu przeciwlękowym i uspokajającym. Zalecono im również terapię w poradni psychologicznej. Natomiast powód K. R. (3) został zabrany z miejsca wypadku przez ciocię. Powodowie wskazali, iż w chwili obecnej znacznie pogorszył się ich stan zdrowia. U rodziców K. R. (2) występuje stan depresyjny, lęki, niepokój, stany napięcia, skoki ciśnienia, zawroty głowy. Nie potrafią cieszyć się, uśmiechać, nie potrafią nawet zająć się drobnymi pracami w domu. Powód M. R. i jego żona od chwili wypadku mają niespokojne noce, wielokrotnie mają sny przypominające im ten feralny dzień. Relacje pomiędzy powodami nie są takie jak przed wypadkiem, mniej rozmawiają, są pozbawieni energii życiowej. Powód K. R. (1) nie może odnaleźć się w pustym domu, nie ma z kim się bawić, pyta o siostrę czy jeszcze wróci. Obecnie powodowie M. R. i A. R. (1) uczęszczają do poradni psychologicznej. Dodatkowo śmierć córki i związane z nim traumatyczne przeżycia obciążły swoje piętno na innych schorzeniach zdrowotnych, na które już wcześniej uskarżali się powodowie. K. R. (1) po śmierci siostry stał się obojętny uczuciowo, odseparowany, smutny, wyciszony, płaczący. Powód ma zaburzenia snu, łaknienia, jest apatyczny. Od lipca 2012 r powód regularnie co tydzień korzysta z pomocy psychologa. W ocenie powodów żądane przez nich kwoty zadośćuczynienia są w pełni uzasadnione w realiach sprawy. Zostały one pomniejszone o kwoty zadośćuczynienia przyznane powodom w sprawie karnej oraz wypłacone na etapie przedsądowym. Mają one taki wymiar bowiem w sprawie wystąpiły nadzwyczajne okoliczności, nietypowe i niecodzienne. Powodowie na poparcie swego stanowiska przywołali stosowne orzecznictwo sądowe. W zakresie żądania odszkodowania powodowie wskazali, iż przy ustalaniu kwot uwzględnili nie tylko utratę przez nich możliwości opieki i pomocy ze strony córki w przyszłości, ale również swój spadek aktywności życiowej oraz rozstrój zdrowia jakiego doznali po wypadku. W uzasadnieniu pozwu podkreślono, iż powódka oraz powód M. R. pomimo dość młodego wieku chorują na poważne choroby. Powódka jest osobą z orzeczeniem ZUS o całkowitej niezdolności do pracy. Choruje na zatorowość płucną, przewlekłe nadciśnienie płucne o niejasnej etiologii, raka wątroby. Natomiast M. R. cierpi na zespół wąskiego kanału kręgowego, który objawia się silnymi dolegliwościami bólowymi kręgosłupa lędźwiowego z promieniowaniem do obu kończyn dolnych. Powód

należy do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Od dnia wypadku cierpi na wysokie ciśnienie oraz nerwicę, co skutkuje kołataniem serca, zawrotami głowy, bólami głowy. Powodowie uzasadnili również swoje żądanie w zakresie zasądzenia odsetek od dni wskazanych w treści pozwu.

Pozwany (...) S.A z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu.

Pozwany nie kwestionował swojej odpowiedzialności co do zasady za skutki przedmiotowego wypadku. Wskazał, iż w toku postępowania likwidacyjnego wypłacił powodom – rodzicom K. R. (2) tytułem zadośćuczynienia kwoty po 50.000 zł dla każdego z nich oraz zwrócił poniesione przez nich koszty pogrzebu w wysokości 4.364 zł, a nadto wypłacił K. R. (1) tytułem zadośćuczynienia kwotę 30.000 zł. Pozwany podniósł, iż Sąd Rejonowy w Garwolinie wyrokiem z dnia 26.11.2012 r zasądził od sprawcy wypadku M. S. na rzecz powodów A. R. (1) i M. R. kwoty po 30.000 zł. na rzecz każdego z nich tytułem zadośćuczynienia. Łącznie więc zadośćuczynienie należne powodom – rodzicom zmarłej wynosi po 80.000 zł dla każdego z nich. Zdaniem pozwanego kwoty te są adekwatne do krzywdy powodów związanej ze śmiercią ich córki w wypadku komunikacyjnym oraz uwzględniają wiek zmarłej w chwili śmierci, sytuację życiową i rodzinną powodów, a także okoliczności śmierci dziecka i spowodowaną tym traumę. Pozwany wskazał, iż powodowie nie udowodnili, aby więź istniejąca pomiędzy nimi a zmarłą była wyjątkowa, wykraczająca poza zwyczajne przeciętne relacje pomiędzy rodzicami i dziewięcioletnim dzieckiem w prawidłowej normalnej rodzinie, co miałyby uzasadniać zasądzenie zadośćuczynienia w wyższej kwocie niż wypłacona. Również relacje zmarłej K. R. (2) z sześciolatnim bratem nie wykraczały poza normalne relacje pomiędzy kilkuletnim rodzeństwem. Zdaniem pozwanego roszczenia powodów są nieuzasadnione.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 24 czerwca 2012 w miejscowości C. miał miejsce wypadek drogowy, w wyniku którego zginęła K. R. (2) - córka powodów A. R. (1) i M. R. oraz siostra K. R. (1). Sprawca wypadku M. S. wyrokiem z dnia 26 listopada 2012 r został uznany za winnego tego, że kierując motocyklem umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, iż jadąc z niedostosowaną do panujących warunków drogowych oraz własnych umiejętności, nadmierną prędkością – 137,1 km/h podczas realizacji manewru wyprzedzania pojazdów przed przejściem dla pieszych nie zachował należytej ostrożności, nie upewnił się czy ma odpowiednią widoczność i dostatecznie dużo miejsca do wyprzedzania bez utrudniania komukolwiek ruchu, nie ustąpił pierwszeństwa pieszej na przejściu dla pieszych, uderzając motocyklem w przechodzącą przez przejście dla pieszych ze strony lewej na prawą K. R. (2), która doznała wielonarządowych obrażeń ciała skutkujących jej zgonem na miejscu zdarzenia. (wyrok k. 22 -23)

Pojazd, którym poruszał się sprawca wypadku posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w pozwanym towarzystwie ubezpieczeniowym. (okoliczność bezsporna, akta szkodowe)

W chwili śmierci K. R. (2) miała zaledwie 9 lat. Była córką A. R. (1) i M. R. oraz siostrą K. R. (1). Powodów oraz ich zmarłą córkę i siostrę łączyły bardzo bliskie więzi emocjonalne. Rodzice bardzo dbali o swoje dzieci, ich zdrowie, rozwój, kształcenie. Wolny czas spędzali w sposób atrakcyjny dla dzieci, starali się wyjeżdżać z dziećmi w okresie wakacyjnym poza miejsce zamieszkania, wyjeżdżali razem na wycieczki. Rodzeństwo dzieliła niewielka różnica wieku, brat z siostrą spędzali zatem ze sobą dużo czasu. K. R. (1) był „zapatrzony” w starszą siostrę. K. R. (2) w miarę swoich możliwości opiekowała się bratem. Była to szczęśliwa, pełna miłości, zadowolenia i spokoju rodzina. K. R. (2) bardzo dobrze się uczyła, miała wiele zainteresowań, pasji. Została wyróżniona za czytelnicтво, brała udział w zajęciach z tańca towarzyskiego, uczestniczyła w warsztatach teatralnych. K. R. (2) pomagał swojej matce w pracach domowych, potrafiła posprzątać, obrać ziemniaki, zrobić surówkę, lepić pierogi. (wyjaśnienia stron składane w toku sprawy, zdjęcia rodzinne k.57 – 89, dyplomy k. 90 – 97, zeznania świadków złożone w dniu 19 czerwca 2013 r: E. S., L. Z., W. R., S. W., zeznania świadków złożone w dniu 25 lutego 2014 r: E. K., W. T.)

W dniu wypadku M. R. i A. R. (1) byli wraz z dziećmi na wycieczce rowerowej. Rodzice wraz z dziećmi przechodzili przez jezdnię w miejscu, gdzie było przejście dla pieszych. Upewnili się, że samochody zatrzymały się, aby mogli wraz z dziećmi bezpiecznie przejść na drugą stronę. M. R., A. R. (1), K. R. (1) byli bezpośrednimi świadkami jak ginie ich

córka i siostra, widzieli jak jej ciało z oderwaną od tułowia głową leżało kilkadziesiąt metrów od przejścia dla pieszych. (wyjaśnienia powodów składane w toku sprawy)

Powodowie M. R. i A. R. (1) z powodu silnego stresu emocjonalnego zaraz po wypadku zostali przewiezieni do SP ZOZ w G.. Zostały im podane silne leki o działaniu przeciwlękowym i uspokajającym. Zalecono im również terapię w poradni psychologicznej. (karty informacyjne leczenia szpitalnego k. 33, k. 34, dokumentacja medyczna k. 301 – 303v)

Natomiast powód K. R. (3) został zabrany z miejsca wypadku przez ciotkę i został oddany pod opiekę babci. Chłopiec był w szoku. Nie mógł spać, ciągle pytał o głowę K.. (zeznanie świadka W. R. złożone w dniu 19 czerwca 2013 r)

Śmierć K. była dla powodów traumatycznym przeżyciem. Rodzice dziewczynki po opuszczeniu szpitala musieli przyjmować leki uspokajające. Obydwoje bardzo rozpaczali po śmierci dziecka. Płakali, krzyczeli, nie mogli spać. Również K. był bardzo płaczliwy, nie potrafił odnaleźć się w tej trudnej sytuacji, wymagał ciągłego zajmowania się nim przez babcię. Do chwili obecnej powodowie nie poradzili sobie z emocjami po śmierci córki. U rodziców K. R. (2) występują stany depresyjne, lęki, niepokój, stany napięcia, skoki ciśnienia, zawroty głowy. Nie potrafią cieszyć się, uśmiechać, nie potrafią zająć się drobnymi pracami w domu. Powód M. R. i jego żona od chwili wypadku mają problemy ze snem. Relacje pomiędzy powodami nie są takie jak przed wypadkiem, mniej rozmawiają, są pozbawieni energii życiowej. Powód K. R. (1) bardzo zmienił się po śmierci siostry. Stał się smutnym, zamkniętym w sobie dzieckiem, trudniej było mu nawiązać kontakt z kolegami, popadał w konflikty z kolegami. Chłopiec obecnie przebywa sam w pokoju, który zajmował wcześniej razem z siostrą. K. R. (1) nadal czasami jeszcze wraca do wypadku, ma koszmarne sny związane z wypadkiem. Sytuacja chłopca jest dodatkowo trudna z tego powodu, że rodzice po śmierci córki nie mają siły, ani energii do zabawy z dzieckiem. Mniej interesują się synem, obsesyjnie boją się o jego bezpieczeństwo, co ma wpływ na ich wzajemne relacje. Nie potrafią zapewnić dziecku odpowiedniej rozrywki, nie organizują mu uroczystości urodzinowych. Powodowie do chwili obecnej rozpamiętują śmierć swojej córki. (wyjaśnienia stron składane w toku niniejszej sprawy, zeznania świadków złożone w dniu 19 czerwca 2013 r: L. Z., W. R., S. W., zeznania świadków złożone w dniu 25 lutego 2014 r: E. K., W. T., opinia sądowno – psychiatryczna k. 593 - 622)

Od chwili wypadku powodowie M. R., A. R. (1) K. R. (1) uczęszczają do poradni psychologicznej. Powódka A. R. (1), powód M. R. pozostają także pod opieką lekarza psychiatry. (zaświadczenie k. 306, dokumentacja medyczna k. 447, k. 448 – 451, k. 484 – 487v, k. 490 - 499)

A. R. (1) jest osobą całkowicie niezdolną do pracy. Od wielu lat choruje na zatorowość płucną, przewlekłe nadciśnienie płucne o niejasnej etiologii, naczyniaka wątroby. (karty informacyjne leczenia szpitalnego k. 39 – 43, dokumentacja medyczna k. 185 – 207)

M. R. od wielu lat cierpi na zespół wąskiego kanału kręgowego na poziomie L4–L5 obustronnego, zmiany zwyrodnieniowe w stawach międzykręgowych w odcinku lędźwiowym kręgosłupa. Choroba powoduje objawia się silnymi dolegliwościami bólowymi kręgosłupa lędźwiowego z promieniowaniem do obu kończyn dolnych. Powód w dniu 27.02.2012 r był leczony operacyjnie. Do dnia 31.08.2013 r powód był uznany za częściowo niezdolnego do pracy. (karty informacyjne leczenia szpitalnego k.35, k. 36, orzeczenie lekarza orzecznika ZUS k. 37, dokumentacja medyczna k. 247 - 287)

Wyrokiem z dnia 26 listopada 2012 r skazującym sprawcę wypadku za popełnienie przestępstwa z art. 177 § 2 k.k. Sąd Rejonowy w Garwolinie na mocy art. 46 § 1 k.k. zasądził od M. S. na rzecz A. R. (1) i M. R. tytułem zadośćuczynienia kwoty po 30.000 zł. (wyrok k. 22 – 23) Sprawca wypadku nie zapłacił zasądzonego zadośćuczynienia. Postępowanie egzekucyjne również dotychczas nie przyniosło efektów. (zawiadomienie o bezskutecznej egzekucji k. 700)

W toku postępowania likwidacyjnego pozwany wypłacił na rzecz A. R. (1) łącznie kwotę 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia, na rzecz M. R. łącznie kwotę 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia, na rzecz K. R. (1) łącznie kwotę 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia - za krzywdę doznaną na skutek śmierci K. R. (2). (decyzje – akta szkody)

Sąd zważył, co następuje:

W przedmiotowej sprawie poza sporem była odpowiedzialność pozwanego ubezpieczyciela za szkodę jakiej doznali powodowie na skutek śmierci K. R. (2). Sporna pomiędzy stronami jest wysokość należnego z tego tytułu zadośćuczynienia i odszkodowania.

Ustawą z 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731) do art. 446 k.c. dodano § 4, zgodnie z brzmieniem którego Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Przepis ten wszedł w życie w dniu 3 sierpnia 2008 r.

!KOMENTARZ DODANY!Zadośćuczynienie przyznawane na podstawie art. 446 § 4 k.c. obejmuje różne aspekty krzywdy spowodowanej śmiercią osoby bliskiej, w tym krzywdy z powodu utraconej więzi rodzinnej na skutek śmierci najbliższego członka rodziny.

Powodowie – rodzice zmarłej K. R. (2) w toku postępowania sądowego domagali się zasądzenia na ich rzecz od pozwanego kwot po 190.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w postaci śmierci córki. W toku postępowania likwidującego szkodę ubezpieczyciel przyznał i wypłacił na ich rzecz kwoty po 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia. Powód K. R. (1) w toku postępowania sądowego domagał się zasądzenia na jego rzecz od pozwanego kwoty 130.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w postaci śmierci siostry. W toku postępowania likwidującego szkodę ubezpieczyciel przyznał i wypłacił na jego rzecz kwotę 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

W ocenie Sądu żądania powodów w zakresie zadośćuczynienia są uzasadnione, ale nie w takiej wysokości jak dochodzone pozwem. Jak wynika z postępowania dowodowego przeprowadzonego w tej sprawie rodzina powodów była bardzo żyta, szczęśliwa. Wszyscy członkowie rodziny utrzymywali pomiędzy sobą bliskie, ciepłe relacje, wspierali się wzajemnie. Rodzice kochali swoje dzieci, dbali o ich rozwój, zdrowie. Starali się atrakcyjnie spędzać z dziećmi czas wolny. Rodzeństwo było ze sobą bardzo żyte, zajmowało wspólny pokój, wspólnie spędzało wolny czas. Brat z siostrą razem bawili się. K. opiekowała się młodszym bratem. Była to szczęśliwa, kochająca się rodzina. Jednoznacznie wynika to z zeznań wszystkich świadków wysłuchanych w tej sprawie. Zeznania w tej części są konsekwentne, wzajemnie się uzupełniają i jako takie w pełni zasługują na wiarę. Śmierć K. R. (2) stanowiła dla powodów traumatyczne przeżycie. Cierpienia psychiczne powodów doznane po śmierci dziewczynki były bardzo intensywne. Rodzice dziecka wymagali pomocy medycznej. Zmuszeni byli przyjmować leki uspokajające. Rozpacz rodziców dziecka była ogromna. Bardzo przejmująco zachowania rodziców po śmierci dziecka, a także brata po śmierci siostry opisywali wszyscy zeznający w sprawie świadkowie. Ich zeznania były przekonujące dla Sądu. Dodatkowym obciążeniem psychicznym dla powodów był fakt, iż widzieli śmierć swojego dziecka, okaleczone ciało dziewczynki. K. R. (1) długo po wypadku nie mógł poradzić sobie z sytuacją uszkodzenia ciała siostry. Pytał bliskich o głowę siostry, czy nie będzie mogła być z tego powodu aniołkiem. Powodowie po śmierci K. mieli problemy ze snem. K. R. (1) miał koszmary senne. Rodzice dziecka utracili siły życiowe, do podejmowania codziennych koniecznych czynności musieli się zmuszać. K. R. (1) stał dzieckiem zamkniętym w sobie, smutnym. Powodowie do chwili obecnej nie poradzili sobie z emocjami po śmierci K.. Od chwili wypadku korzystają z pomocy psychologicznej i psychiatrycznej. Jak wynika z treści opinii biegłych psychologa i psychiatry z (...)M. R., A. R. (1), K. R. (1) po tragicznej śmierci K. R. (2) doświadczają kryzysu w wyniku nieprzeżytej do końca żałoby. Wszyscy powodowie wymagają, zdaniem biegłych, specjalistycznego psychologicznego wsparcia, wskazana jest psychoterapia rodzinna, a w razie potrzeby również pomocy psychiatrycznej. Biegli rozpoznali u powodów A. R. (1) i M. R. zespół stresu pourazowego oraz przedłużającą się reakcję żałoby. Zarówno A. R. (2), jak i M. R. przed wypadkiem nie leczyli się psychiatrycznie, nie korzystali z pomocy psychologicznej. Stres spowodowany śmiercią dziecka, drastycznym przebiegiem wypadku, obecnością rodziców przy śmierci dziecka miał na tyle dużą siłę, że wywołał u powodów kryzys psychiczny przekraczający ludzkie przeżywanie. Pomimo upływu czterech lat od daty wypadku u powodów stale utrzymują się takie objawy jak uporczywe przypominanie sobie lub odżywianie w pamięci wypadku w postaci żywych wspomnień, nawracających snów, pogorszenia samopoczucia w sytuacjach związanych z okolicznościami wypadku. Biegli wskazali, iż w przypadku powodów żałoba po śmierci K. przebiega w sposób nietypowy. Doszło u nich do zablokowania procesu żałoby, które polega na powstrzymywaniu się od

wyrażania uczuć, co spowodowało duże napięcie u każdego z powodów, wycofanie się z kontaktów z otoczeniem, dolegliwości psychosomatyczne. Biegli z całą stanowczością stwierdzili, iż wszyscy powodowie pomimo upływu czwartego roku po zdarzeniu wciąż bardzo intensywnie przeżywają śmierć K.. Powódka A. R. (1) do chwili obecnej mimo wsparcia terapeutycznego oczekuje na powrót swojej córki do domu, słyszy jej kroki, nasłuchując, że może córka będzie chciała jej coś przekazać. Powód M. R. nie poradził sobie, wycofał się z życia społecznego, każde wspomnienie dziecka wywołuje żal i łzy. Podobnie jest z K. R. (1), któremu trudno rozmawiać na temat starszej siostry, tęskni za nią. Gdy wracają wspomnienia wspólnie spędzonego czasu i zdarzenia, którego był świadkiem chowa się pod kołdrę, płacze. U K. R. (1) występują zaburzenia snu z koszmarnymi snami dotyczącymi wypadku, występuje również lęk separacyjny oraz objawy lęku uogólnionego, a także zaburzenie emocjonalne w postaci wybuchowości, drażliwości, nagłych wybuchów płaczu. Zdaniem biegłych u A. R. (1) i M. R. doszło do reakcji depresyjnej. U K. R. (1) nie było pełnego zespołu depresyjnego, biegli stwierdzili objawy depresji maskowanej z obniżeniem nastroju, zaburzeniami snu i zachowań społecznych oraz elementami agresji. Zdaniem biegłych powodowie wymagają długoterminowej psychoterapii, leczenia farmakologicznego. Rokowania co do wyleczenia są niepewne, jednak kompleksowe leczenie farmakologiczno psychiatryczne powinno przynieść przynajmniej częściową poprawę. Biegli w swojej opinii podkreślili, iż po tragicznym wypadku dziewczynki zmieniła się atmosfera w domu i relacje między powodami. M. R. i A. R. (1) częściej się kłóca, nie rozmawiają ze sobą, mają problemy z porozumiewaniem się, oddalili się od siebie fizycznie. Powodowie ogromnie boją się o syna, przez co ograniczają jego aktywność, co niekorzystnie wpływa na jego ogólny rozwój, jak również relacje z rówieśnikami. Zdaniem biegłych A. R. (1) i M. R. w związku ze śmiercią córki oraz wystąpieniem zespołu stresu pourazowego doznali trwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 20%. Sąd uznał przedmiotową opinię za w pełni wiarygodną i miarodajną. Została ona sporządzona z pełną starannością po dokładnym badaniu powodów i analizie całej dostępnej dokumentacji związanej z przedmiotową sprawą. Biegli w sposób bardzo obszerny i dokładny omówili stan emocjonalny, psychiczny powodów po śmierci K. R. (2). Wydając rozstrzygnięcie w przedmiotowej sprawie Sąd miał na uwadze treść ww. opinii. Jest ona o wiele bardziej szczegółowa, kompletna, merytoryczna niż opinia sporządzona przez M. M. i J. B..

Oceniając zasadność wysokości żądania powodów wskazać należy, iż nie ma żadnych mierników, które pozwoliłyby ocenić wartość cierpienia matki i ojca po stracie dziecka, czy brata po śmierci siostry. Zwłaszcza w sytuacji kiedy ta śmierć jest nagła, nieprzewidziana, spowodowana wyłącznie działaniem osoby drugiej. Tym samym zadośćuczynienie za taką krzywdę jest tylko pewnym surogatem, bo nie da się tej krzywdy inaczej naprawić. Życie ludzkie jest bezcenne. Tym samym zadośćuczynienie za krzywdę w postaci pozbawienia życia osoby najbliższej dla powodów nie może być niskie, bo doprowadziłoby do deprecjacji wartości życia ludzkiego. Zadośćuczynienie ma bowiem przede wszystkim charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość. W wyroku z dnia 3 czerwca 2011 Sąd Najwyższy stwierdził, iż skromny poziom życia danego środowiska czy danej rodziny nie może mieć znaczenia podczas ustalania wysokości zadośćuczynienia za cierpienie spowodowane śmiercią bliskiej osoby. (Wyrok Sądu Najwyższego, III CSK 279/2010, Lex Polonica nr 2615917). Tym samym uznać należy, iż wysokość należnego zadośćuczynienia nie może mieć związku z sytuacją materialną strony powodowej. Zdaniem Sądu stan psychiczny powodów A. R. (1) i M. R. po śmierci córki, ogromne poczucie krzywdy jaką śmierć córki spowodowała u powodów, konsekwencje w obecnym życiu powodów uzasadniają ustalenie wysokości należnego na rzecz każdego z rodziców zadośćuczynienia w wysokości wyższej niż ustalił to pozwany w toku postępowania likwidującego szkodę. W ocenie Sądu kwoty po 130.000 zł na rzecz każdego z powodów, ponad wypłacone przez pozwanego kwoty 50.000 zł i zasądzone od sprawcy wypadku kwoty 30.000 zł, będą adekwatne do rozmiaru odniesionej krzywdy przez rodziców dziewczynki. Pełna kwota zadośćuczynienia za śmierć dziecka wyniesie zatem 210.000 zł. Zdaniem Sądu jest to wysoka kwota, która uwzględni konsekwencje śmierci dziecka jakie powstały w życiu rodziców. Opisane wyżej traumatyczne przeżycia rodziców, odniesiony przez nich trwały uszczerbek na zdrowiu na skutek śmierci dziecka są to szczególne okoliczności, które uzasadniają ustalenie wysokości zadośćuczynienia w kwocie wyższej niż w innych sprawach tego rodzaju. Również stan emocjonalny powoda K. R. (1) po śmierci siostry, ogromne poczucie krzywdy po jej śmierci, konsekwencje tego zdarzenia w obecnym życiu powoda uzasadniają ustalenie wysokości należnego na jego rzecz zadośćuczynienia w wysokości wyższej niż ustalił to pozwany w toku postępowania likwidującego szkodę. W ocenie Sądu kwota 80.000 zł na rzecz powoda, ponad wypłaconą przez pozwanego kwotę 30.000 zł będzie adekwatna do rozmiaru odniesionej krzywdy przez brata dziewczynki. Pełna kwota

zadośćuczynienia za śmierć siostry wyniesie zatem 110.000 zł. Zdaniem Sądu jest to wysoka kwota, która uwzględnia traumatyczne przeżycia powoda po śmierci siostry, a także młody wiek powoda, który już musiał się zmierzyć z tak drastycznym zdarzeniem dotyczącym najbliższej mu osoby. Sąd miał również na uwadze fakt, iż po śmierci siostry pogorszyła się jakość życia powoda. Rodzice z ogromnymi problemami emocjonalnymi nie są w stanie zapewnić powodowi takiego standardu życia jaki miał w czasie kiedy żyła jego siostra. Rodzice nie mają siły, ani woli aby bawić się z dzieckiem, spędzać z nim czas w sposób atrakcyjny dla chłopca. Obsesyjny lęk o powoda, ogranicza jego rozwój i kontakty z rówieśnikami. Wszystkie te okoliczności w ocenie Sądu przemawiają za uznaniem, iż zasadnym jest ustalenie wysokości należnego na rzecz powoda zadośćuczynienia w kwocie wyższej niż zazwyczaj są ustalane w sprawach tego rodzaju. Zdaniem Sądu kwoty żądane przez powodów w pozwie z tytułu należnego zadośćuczynienia są zawyżone. Wskazać należy, iż w postępowaniu likwidacyjnym powodowie swoje żądania określali na poziomie 70.000 zł. Dopiero w toku postępowania sądowego ich żądania uległy zwiększeniu, mimo iż okoliczności sprawy nie uległy zmianie, tak jak nie zmienił się rozmiar cierpień powodów.

Orzekając w zakresie odsetek ustawowych od uwzględnionych kwot Sąd miał na uwadze, iż w toku postępowania likwidującego szkodę swoje żądania powodowie określili na kwoty po 70.000 zł dla każdego z nich. W toku tego postępowania na rzecz rodziców zmarłej pozwany wypłacił kwoty po 50.000 zł, a na rzecz brata zmarłej kwotę 30.000 zł. Zatem zasadnym jest, aby od kwot 20.000 zł w przypadku rodziców zmarłej, a w przypadku brata zmarłej od kwoty 40.000 zł odsetki ustawowe swój bieg rozpoczęły od dnia wskazanego w pozwie. Natomiast od pozostałej części kwoty zasądzonego zadośćuczynienia – określonego w tej wysokości dopiero w pozwie odsetki ustawowe powinny rozpocząć swój bieg od dnia następującego po dniu doręczenia odpisu pozwu stronie pozwanej.

Powodowie A. R. (1) i M. R. domagali się zasądzenia od pozwanego na ich rzecz na podstawie art. 446 § 3 k.c. odszkodowania w kwotach po: 100.000 zł na rzecz A. R. (1) i 60.000 zł na rzecz M. R.. Zgodnie z brzmieniem ww. przepisu jeżeli skutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego, najbliżsi członkowie rodziny zmarłego mogą domagać się stosownego odszkodowania, jeżeli skutek śmierci poszkodowanego nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji. Zakresem odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c. objęty jest uszczerbek określany mianem pogorszenia się sytuacji życiowej wskutek śmierci poszkodowanego, wywołanej uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia. Znaczne pogorszenie sytuacji życiowej może przejawiać się w utracie wsparcia i pomocy w różnych sytuacjach życiowych, a zwłaszcza w utracie szansy na pomoc w przyszłości. Pogorszenie się sytuacji życiowej osoby najbliższej może polegać także na utracie zdrowia (rozstrój psychiczny), wywołanej szczególnie tragicznymi okolicznościami śmierci osoby bezpośrednio poszkodowanej (wyrok SN z dnia 8 maja 1969 r., II CR 114/69, OSN 1970, nr 7–8, poz. 129;). Z kolei w wyroku SN z dnia 30 czerwca 2004 r. (IV CK 445/03, LEX nr 173555,) Sąd uznał, że znaczne pogorszenie sytuacji życiowej, o którym mowa w art. 446 § 3 k.c., obejmuje niekorzystne zmiany bezpośrednio w sytuacji materialnej najbliższych członków rodziny zmarłego (niewyczerpujące hipotezy art. 446 § 2 k.c.), jak też zmiany w sferze dóbr niematerialnych, które rzutują na ich sytuację materialną. Sam ból, poczucie osamotnienia, krzywdy i zawiedzionych nadziei po śmierci dziecka nie stanowią podstawy do żądania odszkodowania. Jeśli jednak te negatywne emocje wywołały chorobę, osłabienie aktywności życiowej i motywacji do przewycięzania trudności dnia codziennego, to, bez szczegółowego dociekania konkretnych zdarzeń lub stopnia ich prawdopodobieństwa, można na zasadzie domniemania faktycznego przyjąć, że pogorszyły one dotychczasową sytuację życiową osoby z najbliższego kręgu rodziny zmarłego.

W przedmiotowej sprawie jak opisano to wyżej na skutek przeżyć związanych ze śmiercią córki wystąpiły u powodów A. R. (1) i M. R. zaburzenia depresyjne, zdiagnozowano u powodów zespół stresu pourazowego. Wymagają oni stałej terapii psychologicznej, psychiatrycznej, farmakoterapii. Z uwagi na utrzymujący się od kilku lat zły stan psychiczny powodów, nie skuteczną dotychczasową terapię, rokowania co do poprawy stanu zdrowia powodów są niekorzystne. Podjęte, wieloletnie leczenie może przynieść poprawę stanu psychicznego oraz funkcjonowania powodów, trudno jednak określić w jakim stopniu. Powyższe jednoznacznie wynika z treści opinii wydanej przez biegłych psychologa i psychiatrę z Instytutu (...). Powodowie, zdaniem biegłych, z uwagi na swój stan psychiczny spowodowany śmiercią dziecka odnieśli 20% trwały uszczerbek na zdrowiu. Przy czym stan psychiczny powodów ma bezpośrednie przełożenie na ich aktywność życiową i jakość ich życia w chwili obecnej. Powódka A. R. (1) jest od wielu lat osobą poważnie

chorą, wymagającą stałego leczenia. Córka już w wieku 9 lat stanowiła znaczną pomoc dla matki w wykonywaniu drobnych czynności domowych. Dziecko, jak wskazali to w swoich zeznaniach świadkowie, potrafiło posprzątać dom, przygotować proste posiłki, opiekowało się bratem. W miarę upływu lat pomoc córki chorej matce byłaby coraz większa. Dziewczynka była zdolna, miała wiele zainteresowań, a zatem rodzice słusznie wiązali z nią swoje nadzieje na przyszłość. Powód M. R. na skutek śmierci dziecka wycofał się z życia społecznego, ograniczył swoje możliwości zarobkowe, nie ma woli życiowej do podejmowania pracy w takim zakresie jak za życia dziecka. Zdiagnozowane u powoda zaburzenia psychiczne mogą, zdaniem biegłych, wpływać na możliwości podjęcia pracy przez powoda w chwili obecnej oraz w przyszłości. Rodzina od śmierci córki żyje na skromnym poziomie, utrzymując się głównie z renty powódki. Powyższe okoliczności przemawiają za uznaniem, iż na skutek śmierci K. R. (2) nastąpiło znaczne pogorszenie sytuacji życiowej powodów.

Mając zatem na uwadze powyższe Sąd uwzględnił żądanie powodów w zakresie zasądzenia na ich rzecz odszkodowania, jednak w kwotach niższych niż określone w pozwie. W ocenie Sądu adekwatnymi do obecnej sytuacji powodów, rozmiaru ich tragedii, następstw tej tragedii w ich sytuacji życiowej kwotami będą 50.000 na rzecz A. R. (1) i 30.000 zł na rzecz M. R.. Zróżnicowanie tych kwot jest uzasadnione okolicznościami opisanymi wyżej, a związanymi ze stanem zdrowia powódki i utratą pomocy dziecka w codziennym życiu. Ustalając wysokość tych kwot Sąd miał na uwadze rozmiar odniesionej krzywdy przez powodów, ale także wiek dziecka, fakt, iż przez wiele lat to jeszcze rodzice wspieraliby córkę (także finansowo). Tym samym zasadnym było obniżenie żądanych kwot do wskazanych w pozwie. Odsetki od tak określonych kwot Sąd zasądził zgodnie z żądaniem powodów tj. od dnia doręczenia odpisu pozwu stronie pozwanej. Pozwany przeprowadził wcześniej postępowanie likwidacyjne, stan sprawy, rozmiar krzywdy powodów był znany pozwanemu w chwili wniesienia pozwu, a zatem mógł on podjąć stosowne decyzje już na tym etapie postępowania.

W tym miejscu wskazać należy, iż ustalając wysokość należnego powodom zadośćuczynienia, odszkodowania Sąd miał na uwadze krzywdę jakiej doznali powodowie, ale także fakt, iż wszystkie zasądzone kwoty wpłyną do jednej rodziny i będą przeznaczone na wspólne potrzeby tej rodziny.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w wyroku. W zakresie kosztów procesu Sąd orzekł stosownie do treści rozstrzygnięcia o żądaniach głównych. Ponieważ żądanie powodów zostało uwzględnione w części (60% - żądanie K. R. (1), 64% - żądanie A. R. (1) i M. R.) Sąd na mocy art. 100 k.p.c. dokonał wzajemnej kompensacji poniesionych przez strony kosztów procesu, ograniczających się do kosztów zastępstwa procesowego. Po wzajemnej kompensacji pozwany ma obowiązek zwrócić powodom koszty procesu w kwotach wskazanych w wyroku. Jednocześnie Sąd obciążył pozwanego obowiązkiem zapłaty na rzecz Skarbu Państwa w części nań przypadającej nieuiszczonych w toku postępowania kosztów w postaci nieuiszczonych opłat od pozwu oraz nieuiszczonych kosztów opinii biegłych. Z uwagi na sytuację materialną powodów oraz charakter sprawy Sąd odstąpił od obciążania ich nieuiszczonymi kosztami sądowymi w części nań przypadającej.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w wyroku.